

Gal Devri 5

Hazreti
Ali

Zekeriya ULAŞLI

10-11
Klasik Edebiyat

HAZRETİ ALİ

Gül Devri - 5

HAZRETİ ALİ

Zekeriye ULAŞLI

HAZRETİ ALİ

Gül Devri - 5

Copyright © Mustu Yayınları, 2011

Bu eserin tüm yayın hakları Işık Yayıncılık Ticaret A.Ş'ye aittir.

Eserde yer alan metin ve resimlerin Işık Yayıncılık Ticaret A.Ş'nin önceden yazılı izni olmaksızın, elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır.

Editör

Erol ERGÜN

Görsel Yönetmen

Engin ÇİFTÇİ

Akademik İnceleme

Dr. F. Muharrem YILDIZ

Resimleyen

Logistic ART Sanat Destek Evi

Sayfa Düzeni

Bekir YILDIZ

Kapak

İsmail ABAY

ISBN

975-6031-55-7

Basım Yeri ve Yılı

Çağlayan A.Ş.

TS EN ISO 9001:2000

Ser No: 300-01

Sarıncı Yolu Üzeri No: 7 Gaziemir / İZMİR

Tel: (0232) 274 22 15

Mart 2011

Genel Dağıtım

Gökkuşuğu Pazarlama ve Dağıtım

Merkez Mah. Soğuksu Cad. No: 31 Tek-Er İş Merkezi

Mahmutbey / İSTANBUL

Tel: (0212) 410 50 60 Faks: (0212) 445 84 64

Mustu Yayınları

Bulgurlu Mahallesi Bağcılar Caddesi No: 1

34696 Üsküdar / İSTANBUL

Tel: (0216) 522 11 44 Fax: (0216) 522 11 78

www.mustu.com

İÇİNDEKİLER

Peygamberimizin
Yanında 1

İnanıyorum 4

Yoluna Devam Et 8

Putlar 13

Hicret 15

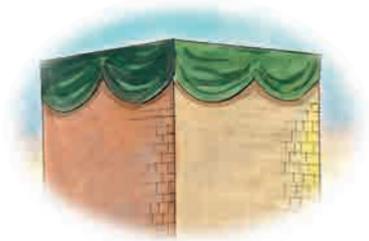
Kardeş 22

Üçüncü Kişi 25

Kahraman
Genç 29

Onu Ben Silemem! 35

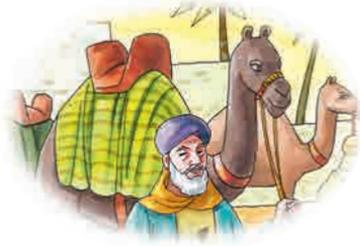
İyiliğin Bu
Kadarı 39

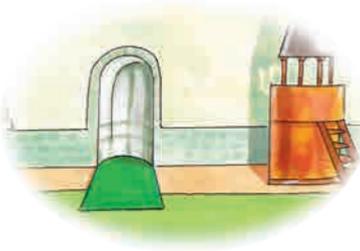
Sancak 42

Ayrılık Acısı 48

Kazancın On Katı 54

Zor Görev 61

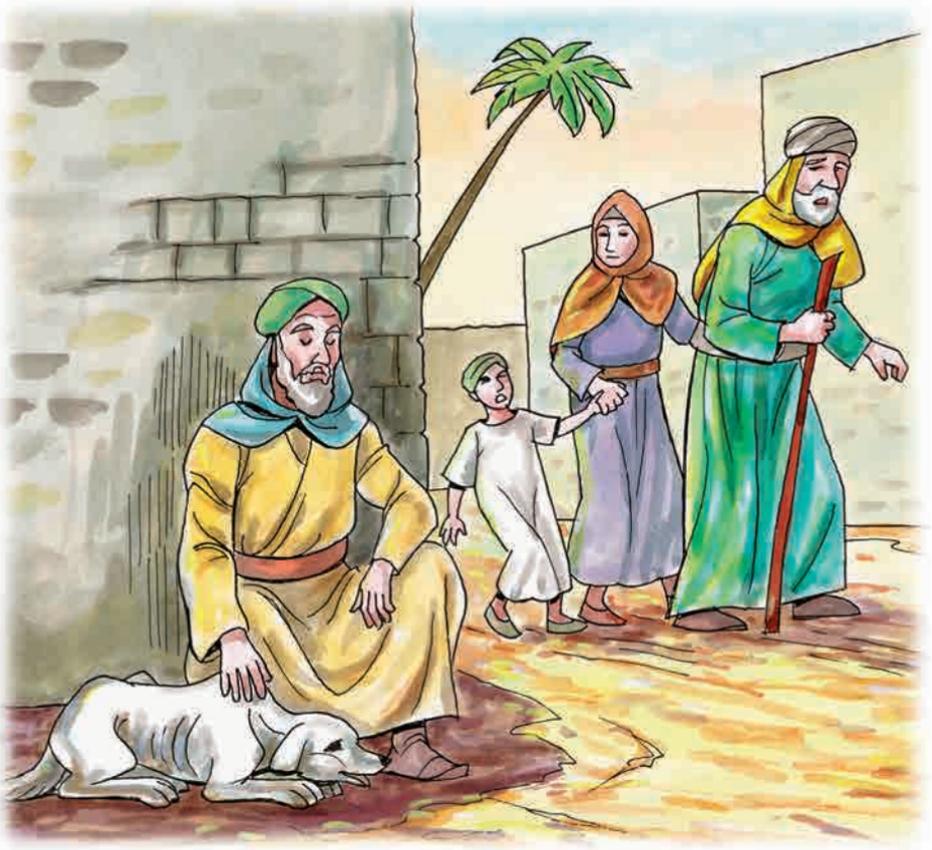
İmtihan 65

Adalet 71

Ayrılık Zamanı 77

PEYGAMBERİMİZİN YANINDA

Kavurucu yaz sıcaklarına bir de kıtlık eklenmişti. Mekke'de yaşayan insanlar zor günler geçiriyordu. Her gün Mekke pazarını geziyor, ticaret yapmanın yollarını araştırıyordu, fakat bir netice

alamıyordu. Üstelik altı çocukları vardı. Çocuklar büyümüş aileye olan yükleri de artmıştı.

Sevgili Peygamberimiz, Ebu Talib'in sıkıntılarını hafifletmek için çözüm yolları arıyordu. Bu amaçla amcası Abbas'ın yanına gitti ve ona şöyle dedi:

– Ey amcam! Biliyorsun. Senin kardeşin benim de amcam olan Ebu Talib, zor ve sıkıntılı bir dönem geçiriyor. Bu konuda ona nasıl yardımcı olabiliriz?

– Güzel düşünmüşsün ey yeğenim! Bir tavsiyen var mı?

– Var ama... Nasıl olur bilmiyorum.

– Söyle, söyle. Sen düşünmüşsen elbet güzel düşünmüşsündür.

– Çocukları diyorum. Birini sen himayene alsan birini de ben.

– Çok iyi fikir. Hemen gidip durumu Ebu Talib'e açalım, dedi Hazreti Abbas.

Peygamberimiz ve amcası Abbas, Ebu Talib'in evinin yolunu tuttular. Kapıyı çaldılar ve içeri girdiler. Sevgili Peygamberimiz, geliş maksadını söyleyerek amcasını ikna etti. Ebu Talib, bir zamanlar

yetim olarak yanına aldığı Sevgili Peygamberimizin teklifi karşısında çok duygulanmıştı. Ne diyeceğini bilemedi. Yalnız,

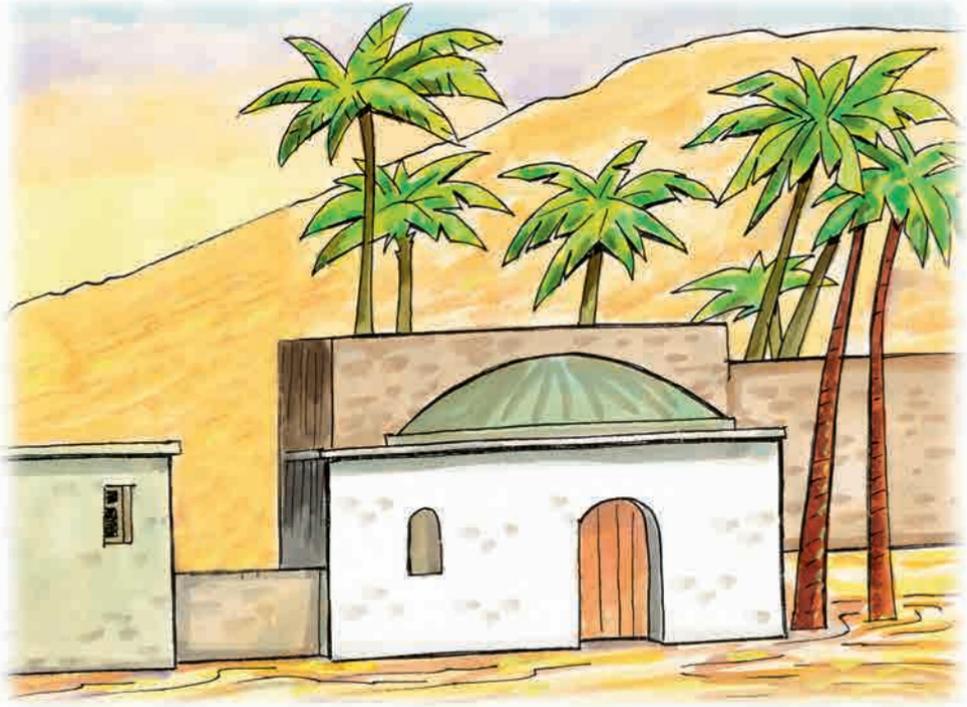
– Söylediğiniz gibi olsun. Fakat mümkünse Akil'i kendi yanımda tutmak istiyorum, dedi.

Sevgili Peygamberimiz beş yaşındaki küçük Ali'yi, amcası Abbas'ta Cafer'i yanına alarak mutlu bir şekilde oradan ayrıldılar.

Böylece Hazreti Ali, küçük yaşlardan itibaren Peygamber Efendimizin terbiyesiyle büyümeye başladı. O dönem Mekke'nin en karanlık dönemiydi. Pazarlarda satıcılar yalan söylüyor, herkes birbirinin malını çalmaya çalışıyordu. Zenginler fakirlere yardım etmiyor, onları aşağılıyordu.

Peygamber Efendimiz, tüm bu olup bitenlerden rahatsız oluyor, bu durumu düzeltme adına ne yapabileceğini düşünüyordu. Ali'yi de bu olumsuzluklardan koruyor, onu temiz ve sağlam bir karakterle yetiştiriyordu.

* * *

İNANIYORUM

Hazreti Ali, Peygamber Efendimizle geçen beş yılda doğru sözlü olmayı, sözünde durmayı, emanete sahip çıkmayı, fakirlere yardım etmeyi, insanlara değer vermeyi öğrendi.

On yaşına basmıştı. Siyah gözleri, arkadaşlarına göre ortaya yakın bir boyu vardı. Teni siyaha yakın esmerlikteydi.

Bir akşam vakti odasında oturuyordu. Peygamber Efendimizdeki değişikliği fark etmiş, nede-nini sormak için uygun bir zaman arıyordu. Son günlerde O'nu göremez olmuştu. Aklına takılan soruları sormak için bundan daha uygun bir zaman olamazdı. Bu niyetle Peygamber Efendimizin bulunduğu odaya yöneldi.

Kapıyı tıklattı. Ses gelmedi. Bir daha tıklattı. Yine ses gelmedi. Merakla kapıyı araladı. Peygamber Efendimizin Hazreti Hatice ile eğilip kalk-tıklarını gördü. Merakı daha da arttı. İçeri girdi. Bir kenara oturarak onların hâl ve hareketlerini seyretmeye başladı. Namazını bitirince de ne yap-tıklarını sordu. Peygamber Efendimiz,

– Namaz kılıyoruz, diye cevap verdi.

– Namaz ne demek?

– Bizleri ve var olan her şeyi yaratan Allah'ın rızasını kazanmak için yapılan bir ibadet.

– Bizi yaratan da kim?

– O, bir tek olan Allah'tır. O'nun ortağı ve ben-zeri yoktur. Bizleri yaratan O'dur. Yediklerimizi, içtiklerimizi veren O'dur. O'nun her şeye gücü yeter.

– Yani bizi O mu yarattı?

– Evet. Seni beni ve var olan her şeyi o yarattı, dedi Peygamberimiz.

– O’na inanırsam ne olacak?

– Allah, seni sevecek ve seni cennetine koyacak. Şimdi söyle bakalım bir olan Allah’a inanıyor musun?

– İnanıyorum. Çünkü sen hiç yalan söylemezsin. Fakat, iznin olursa babama da danışmak istiyorum.

Anlatılanlar Ali’nin ilk defa duyduğu şeylerdi. Hemen kabul edemedi. Peygamber Efendimiz:

– Sana anlattıklarına inanırsan Müslüman ol. Olmayacaksan duyduklarını ve gördüklerini kimseye söyleme, dedi.

– Tamam, kimseye söylemem, dedi küçük Ali.

Hazreti Ali, o gece Peygamber Efendimizin anlattıklarını uzun uzun düşündü. Ertesi gün, sevinçle Gül yüzlü Peygamberimizin yanına geldi:

– Dün bana anlattığın Allah’a inanıyorum, dedi.

Peygamber Efendimiz:

– Babanın fikrini aldın mı, diye sordu.

Hazreti Ali yaşının üstünde bir olgunlukla şöyle cevap verdi.

– Amcacığım, Allah beni yaratırken babama danıştı mı ki, ben de iman ederken ona danışayım.

– O zaman söylediklerimi tekrar et. “Şehadet ederim ki Allah’tan başka ilâh yoktur. Yine şehadet ederim ki, Muhammed O’nun kulu ve Resûlüdür.”

Peygamber Efendimiz şehadet kelimesini söyledi. Hazreti Ali de tekrar etti. Böylece Hazreti Ali, Hazreti Hatice ve Hazreti Ebubekir’den sonra Müslüman olan üçüncü kişi oldu.

* * *

YOLUNA DEVAM ET

Ebu Talib, yeğenini çok severdi. O'nun Hira Mağarası'na gidip aylarca kaldığını, çevresindeki-leri bir ve tek olan Allah'a inanamaya çağırdığını duymuştu. Fakat oğlu Ali'nin de Müslüman olduğundan haberi yoktu.

Arada bir eşi Fatıma ile bu konuyu konuşuyordu. Fatıma, Peygamber Efendimiz için endişelerini dile getiriyordu. Gerçi o da yeğeninun yanlış bir iş yapmayacağından emindi. Yine de duyduklarından dolayı başına bir Şey gelmesinden korkuyordu.

Bir öğle vaktiydi. Fatıma misafirlikten dönmüş-tü. Oğlu Ali ile Peygamber Efendimizi Mekke'nin dışına çıkarken gördü. Durumu hemen kocası Ebu Talib'e açtı.

– Ne yap ne et, onların nereye gittiğini öğren, dedi.

– Endişelenme hanım. Biliyorsun yeğenimiz şu ana kadar yanlış bir şey yapmadı, diye cevap verdi Ebu Talib.

– Biliyorum. Fakat yine de endişeleniyorum? Hem Ali de onunla. O daha çocuk. Ya başına bir şey gelirse, diye endişesini dile getirdi.

Ertesi gün Ebu Talib, Ali’yi takip etti. Yolculuk Düb Vadisi’nde son buldu. Peygamber Efendimizin de orada olduğunu gördü. Kendi kendine: “Bunların burada ne işi olabilir ki?” dedi.

Bulunduğu yerden onların eğilip kalktıklarını gören Ebu Talib, yeğenin ve oğlunun yaptıklarından bir şey anlamamıştı. Onlar bu hareketleri yaparken uzun uzun düşündü. Ne yaptıklarını yeğeninden sorup öğrenmeye karar verdi.

Saklandığı yerden çıktı. Bu ara Peygamber Efendimiz ve Hazreti Ali de namazlarını bitirmişlerdi. Hazreti Ali, babasının geldiğini görünce birden telâşlandı. Ebu Talib:

– Korkmana gerek yok yavrum. Kötü bir amacım yok. Sadece ne yaptığınızı merak ettim, dedi.

Peygamber Efendimiz ayağa kalkarak ona yer verdi.

– Buyur amca. Seni dinliyorum, dedi.

– Biraz önce eğilip kalkmakla ne yaptığınızı sorabilir miyim?

– Allah için namaz kılıyorduk, dedi Peygamberimiz.

– Yeni dinden mi bahsediyorsun?

– Evet, ey amcam! Bu, Allah'ın, meleklerin ve peygamberlerin dinidir. Atamız İbrahim'in dinidir. Yüce Allah, beni bu dini anlatmakla görevlendirdi. Gel, sen de bir olan Allah'a inan. Bu dine gir.

– Ya atalarımız. Onlar bize dinimizi size böyle mi emanet ettik derlerse?

– Atalarımız yanlış yoldaydı. Ellerimizle yaptığımız putlar bize ilâhlık yapabilir mi ey amcam? Gel ne olur sen de Allah'ın dinine gir.

– Hayır, yeğenim. Atalarımın dininden dönemem. Fakat sağ oldukça yanındayım. Seni destekleyecek ve koruyacağım, dedi.

Daha sonra Ali'ye dönerek,

– Sen de mi amcaoğlunun dinine girdin, diye sordu.

– Evet, babacığım! Allah'ın birliğine ve amcam oğlu Muhammed'in de O'nun Resûlü olduğuna iman ettim.

– O, seni hayra çağırır; yoluna devam et oğlum.

Daha sonra oğlu ve yeğeniyle vedalaşarak oradan ayrıldı. Doğruca evine gitti. Fatıma merakla

Ebu Talib'i bekliyordu. Kapıdan girer girmez de soruları peş peşe sıraladı.

– Ne oldu? Ne yaptıklarını görebildin mi? Korkulacak bir durum var mı?

– Dur hanım, dur! Hele bir içeri gireyim.

– Bana oğlumdan haber ver.

– Nefes aldırmayacaksın galiba. Oğlun gayet iyi. Yeğenimizle birlikte. Daha önce de konuştuğumuz gibi yeğenimiz insanları doğru olmaya, bir olduğunu söylediği Allah'a inanmaya davet ediyor. Ali de O'nunla beraber. Korkulacak bir şey yok, dedi Ebu Talib.

– Bu konuda sen ne düşünüyorsun, diye yeni bir soru sordu Fatıma.

– Bana kalırsa O yanlış bir şey yapmaz.

– Yani sen de mi O'nun söylediklerine inanıyorsun?

– Muhammed'in anlattıklarını kabul ediyorum fakat şimdilik o dine girmiyorum. İnsanların, benim için “Atalarının dinini bıraktı.” demesini istemem.

– Ben de senin gibi düşünüyorum, dedi ve işlerini yapmak için bahçeye çıktı.

* * *

PUTLAR

Peygamber Efendimiz, Kâbe'yi sık sık ziyarette giderdi. O dönemde Kâbe'nin içi putlarla doluydu. Yine o ziyaretlerinden birini yaparken yanına Hazreti Ali'yi de almıştı. İçeri girdiklerinde etrafta kimsecikler yoktu. Peygamberimiz Hazreti Ali'ye,

– Ne dersin ya Ali? Kendine bile faydası olmayan bu putları aşağı indirelim mi, dedi.

– İndirelim ey Allah'ın Resûlü, diye cevap verdi Hazreti Ali.

İkisi birlikte putlara uzandılar. Fakat yetişemediler. Allah Resûlü:

– Bu böyle olmayacak, eğil de sırtına çıkayım. Belki o zaman yetişiriz, dedi.

Peygamber Efendimiz, onun omuzlarına çıkarak putlara yetismeye çalıştı. Fakat yine olmadı. Bunun üzerine Peygamberimiz,

– Yetişemedim ya Ali. Beni indir de sen benim omuzlarıma çık, dedi.

Hazreti Ali eğildi. Peygamber Efendimiz Hazreti Ali'nin omuzlarından indi. Bu sefer Hazreti Ali Peygamber Efendimizin omuzlarına çıktı. O an Hazreti Ali göğe yükselse yıldızlara uzanabilecek gibi hissetti kendini.

Putların olduğu yere kadar yükseldi. Elinin yettiği putlara dokunarak aşağı düşürmeye başladı. Yere düşen putlar parça parça oluyordu. İçeride bulunan bütün putları düşürene kadar devam ettiler. İşlerini bitirdikten sonra da Kâbe'den ayrıldılar.

HİCRET

Peygamber Efendimizin davetini kabul edenlerin sayısı gün geçtikçe artıyordu. Bu durumdan rahatsız olan müşrikler Allah'a inananları dinlerinden döndürmek için eziyet ediyorlardı. İşkenceler dayanılmaz bir hâl almıştı. Müslümanlar, Peygamber Efendimizden dinlerini daha iyi yaşayabilecekleri bir yere gitmek için izin istediler. Yüce Allah, Müslümanların bu isteklerini kabul ederek hicret izni verdi.

O günden sonra sahabiler mallarını mülklerini bırakarak Medine'ye göç etmeye başladılar.

Medine'ye yapılan bu göç müşrikleri huzursuz etmeye başlamıştı. Müslümanların orada güçleneceklerini ve kendilerinden intikam alacaklarını düşünüyorlardı. Müşriklerin ileri gelenleri bu konuyu görüşmek üzere bir araya geldiler. İçlerinden biri:

– Duydunuz mu? Medineliler buradan kaçanlara çok iyi davranıyorlarmış, dedi.

Bir diğeri,

– Evet duyduk. Bu gidişle orada çoğalacaklar, diye cevap verdi.

Sözü başka biri aldı.

– Muhammed'in de Medine'ye gideceği söyleniyor. Asıl tehlikeli haber bu. Eğer oraya giderse onlarla başa çıkamayız. Ne yapıp edip O'nu burada bırakmalıyız, dedi.

– Peki bunu nasıl yapacağız, dedi başka biri.

Ebu Cehil oturduğu yerden ayağa kalktı. Herkes ona dönmüştü.

– Çok basit. O'nu öldürerek. Hem böylelikle ondan tamamen kurtulmuş oluruz, dedi.

– Peki O’nu öldüren kişiyi Muhammed’in ve akrabaları sağ bırakır mı?

Ebu Cehil sinsi sinsi güldü.

– Bırakmaz. Fakat onun da çaresini düşündüm, dedi.

– Neymiş çaresi?

Çareyi söylemeden önce durdu. Herkes pür dikkat kendisini dinliyordu. Ebu Cehil:

– Her kabileden bir kişi seçeceğiz. Bunlar iyi kılıç kullanan kişiler olacak. Muhammed’in evini saracaklar. Dışarı çıkar çıkmaz da hücum edip O’nu öldürecekler. Böylece O’nu kimin öldürdüğü belli olmayacak. Kimse de katili bulamayacak.

– İçlerinden biri, zekice, gerçekten çok zekice, diye bağırınca, güçlü bir alkış koptu. Hepsi bu fikirden memnun kalmıştı. Planı hemen uygulamak için hazırlığa başladılar.

Müşrikler, kusursuz zannettikleri planlarının sonucunu düşündükçe mutlu ola dursunlar, Peygamber Efendimiz onların bu plânlarını Cebrail vasıtasıyla haber almış ve çoktan yol hazırlıklarına başlamıştı.

Ancak yola çıkmadan önce kendisine verilen emanetleri sahiplerine teslim etmeliydi. Bunun için Hazreti Ali'yi yanına çağırıldı. Ona hicret için Allah'ın izin verdiğini, yakında Hazreti Ebubekirle yola çıkacağını söyledi. Müşriklerin dikkatini çekmemek için kendi yatağında yatmasını teklif etti. Hazreti Ali bu teklifi seve seve kabul etti.

Peygamber Efendimiz Hazreti Ali'nin görevi kabul etmesiyle çok mutlu olmuştu. Ona,

– Benim şu yeşil elbiseme bürün ve öylece kal. Allah'ın izniyle sana kimse dokunamayacaktır, dedi.

Güneş batmış karanlık basmıştı. Müşrikler, Peygamber Efendimizin evinin etrafını sardılar. Kimisi pencere önünde, kimisi kapı önünde, kimisi de bahçe kapısında idi.

Allah Resûlü, Hazreti Ali ile vedalaştı. Onun için Allah'a dua etti. Yasin sûresinin ilk âyetlerini okuyarak evden çıktı. Yerden bir avuç toprak aldı. Besmele çekerek dışarıda bekleyen müşriklerin üzerine savurdu. Hiç birisi Peygamber Efendimizin evden çıktığını göremedi.

Aradan saatler geçmesine rağmen evden kim-
senin çıktığını göremeyince sabırsızlanmaya başla-
dılar. İçlerinden biri,

– Galiba çıkmayacak, dedi.

Bir diğeri,

– Nasıl olsa çıkacak. Sürekli orada kalamaz,
dedi.

Beklemeye devam ettiler. Bu ara sokağa giren
biri yanlarına sokuldu. Onların bu garip hâllerini
merak etmişti:

– Kimi bekliyorsunuz, diye sordu.

– Muhammed’i, diye cevap verdiler.

– Muhammed evde değil ki. Ben O’nu yolda
giderken gördüm, dedi.

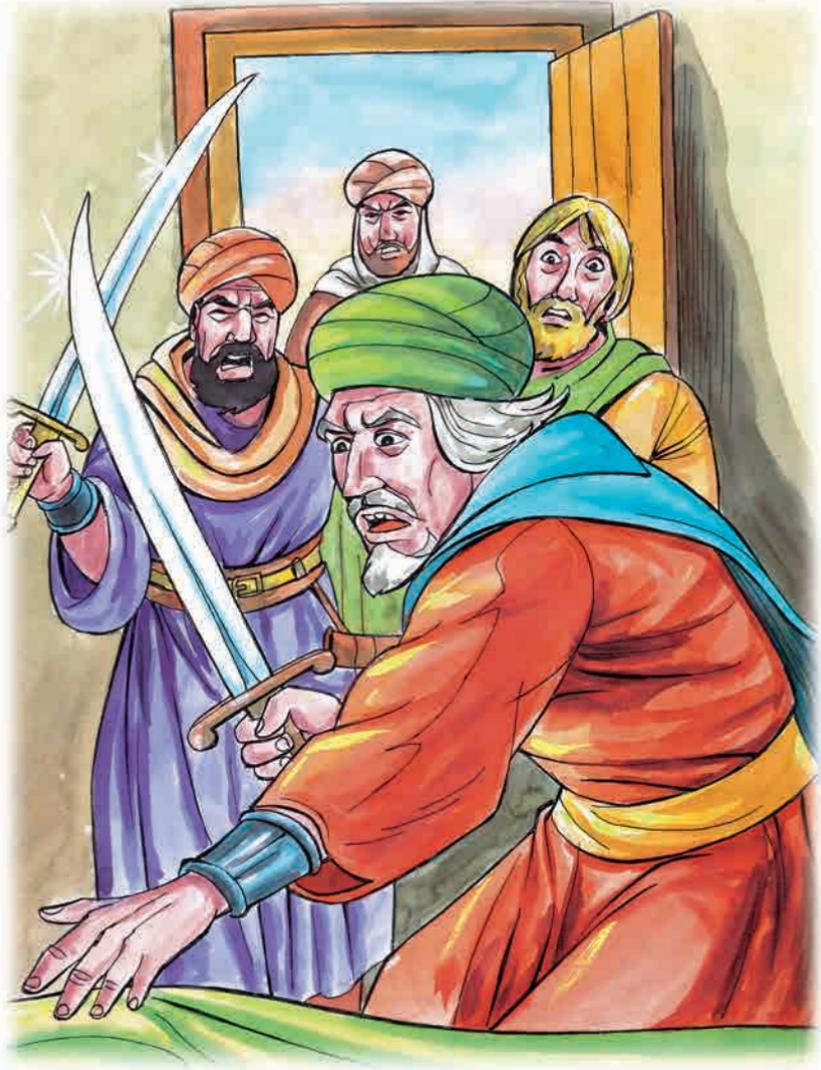
– Sen bizimle dalga mı geçiyorsun? Akşamdan
beri bekliyoruz. Biz görmeden evden çıkması
mümkün değil, diye çıktılar adama.

Fakat adam gayet ciddiye.

– Gördüm diyorum size, dedi.

– Gördün ha! Şimdi kapıyı kırıp içeri gireceğiz.
Bakalım söylediklerin doğru mu?

Kapıyı kırıp içeri girdiler. Yatak kabarık duru-
yordu. Fısıltı hâlinde,

– Adam bize yalan söylemiş. Bakın hâlâ yatakta, dediler.

Hepsi birden, Peygamber Efendimizi öldürmek üzere kılıcını kaldırdı. İçlerinden biri yatağın örtüsünü hızla çekti. Ancak hepsi şaşkınlıktan donakaldılar. Çünkü yatakta yatan Peygamber Efendimiz değil, Hazreti Ali'ydi. Öfkeyle ona sordular.

– Muhammed nerede?

– Bilmiyorum, diye cevap verdi Hazreti Ali.

– Nasıl bilmezsın?

– Bilmiyorum, canı nerede olmak istiyorsa oradadır.

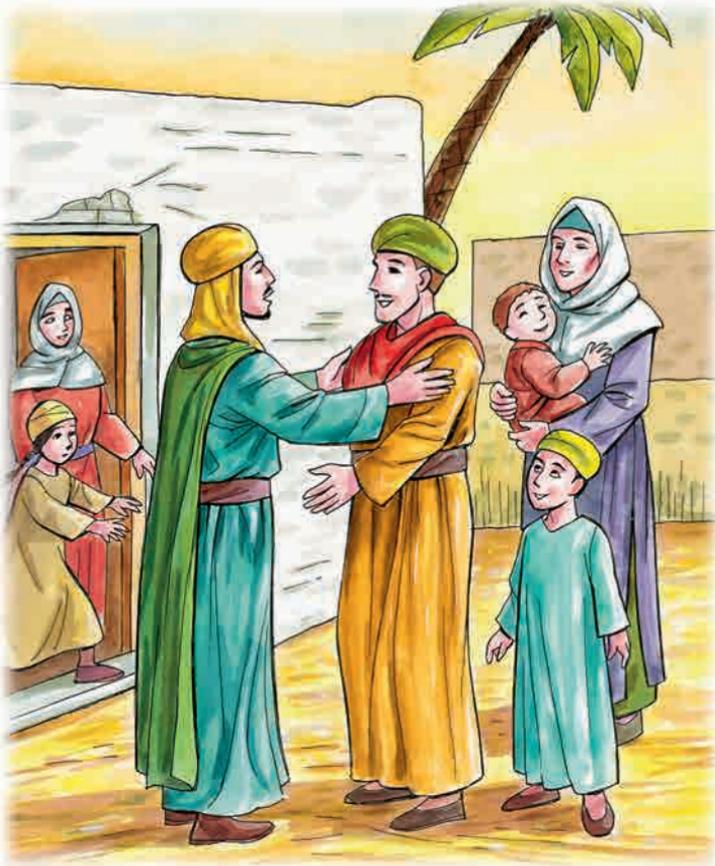
Ne kadar ısrar ettilerse de Hazreti Ali'ye tek kelime söyletmediler.

Görevi yerine getirememenin kızgınlığıyla bırakıp gittiler.

Müşrikler müjdeli haberi bekliyordu. Fakat bekledikleri haberi alamadılar. Sonucundan emin oldukları planları işe yaramamıştı. Onlar, asıl planlayıcının Allah olduğunu unutuyorlardı.

Hazreti Ali, ertesi gün emanetleri sahiplerine dağıttı. Bu işin ardından da Peygamber Efendimize kavuşmak için Medine'ye doğru yola çıktı.

* * *

KARDEŞ

Peygamber Efendimiz, Hazreti Ebubekir'le üç gün üç gece Medine'ye ters istikamette olan Mekke yakınlarındaki Sevr mağarasında kaldı. Daha sonra Medine'ye doğru yola çıktılar.

Hazreti Ali Medine yollarındaydı. Uzun ve yorucu bir yolculuktan sonra Medine yakınlarındaki Kuba'da Peygamber Efendimize yetişti.

O kadar acele etmişlerdi ki Hazreti Ali'nin ayakları yara bere içinde kalmış, tabanları patladığı için yürüyemez olmuştu. Peygamber Efendimiz yanındakilere sordu.

– Ali nerede? Onu çağırın, diye buyurdu.

– Yürüyemiyor ey Allah'ın Resûlü, dediler.

Peygamber Efendimiz, Hazreti Ali'nin yanına gitti. Onun durumunu görünce göz yaşlarını tutamadı.

Ayaklarının altını eliyle ovdu, iyileşmesi için Allah'a dua etti. Böylece, Hazreti Ali'nin hiçbir ızdırabı kalmadı. Peygamber Efendimiz bir müddet Kuba'da kaldıktan sonra Medine'ye doğru yola çıktı. Bütün Müslümanlar yollara dökülmüş, Peygamber Efendimizin gelmesini bekliyordu. Medine'ye giriş çok görkemli oldu.

Peygamber Efendimiz, Medine'ye geldikten sonra, muhacirleri hem kendi aralarında hem de ensarla ikişer ikişer kardeş yaptı.

Bununla yurtlarını terk edip gelmiş olan Mekkelilere yardımcı olmayı amaçlıyordu.

Fakat Hazreti Ali tek başına kalmıştı. Bu üzüntüsünü dile getirdi. Peygamber Efendimize,

– Herkes kardeş oldu. Bana kardeş olacak kimse kalmadı, dedi.

Peygamber Efendimiz, ona tebessüm ederek elini omzuna koydu.

– Dünya ve ahirette benimle kardeş olmak istemez misin ey Ali, dedi.

Duyduklarına inanamayan Hazreti Ali, sevincinden ne diyeceğini bilemedi. Aceleyle cevapladı:

– Evet ey Allah'ın Resûlü! Kim böyle bir teklifi kabul etmek istemez ki, dedi.

* * *

üçüncü kişi

Peygamber Efendimiz, bir duvarın kenarında oturuyordu. Yanına Hazreti Ebubekir ve Hazreti

Ömer geldi. Peygamber Efendimiz onlara, cennet ehli oldukları müjdesini verdi. Daha sonra da,

– Sizden sonra gelen üçüncü kişi de cennet ehlidir, dedi.

Hep birlikte gelecek üçüncü kişiyi beklemeye başladılar. Peygamber Efendimiz yaklaşan bir ayak sesiyle:

– Allah’ım sen istersen bunu Ali kılarırsın, dedi.

Gerçekten de gelen Hazreti Ali’ydi. Peygamber Efendimiz bu duruma çok sevindi. Ona “Zülfıkâr” adını verdiği kılıcını bağışladı.

Kılıcı alan Hazreti Ali, yeryüzünün en değerli insanının elinden böylesine anlamlı bir hediyeyi almanın sevinci ile:

– Allah’ım senin yolunda bu kılıcın hakkını vermeyi nasip et, dedi.

Kılıca gözü gibi bakan Hazreti Ali, o günden sonra hep kılıcın hakkını vereceği zamanı bekledi. Nihayet beklediği an gelmişti. Müşrikler şimdi de Müslümanları tamamen ortadan kaldırmak için harekete geçmişlerdi.

Yer Bedir kuyularıydı. Müşrikler zırhlar giymiş, atlarla develerle gelmişti. Müslümanların

tam üç katıydılar. Peygamber Efendimiz düşmana baktı.

– Allah’ım! Şu birkaç can da yok olup giderse, kıyamete kadar Sana kulluk eden kalmaz! Bana vaat ettiğin zaferi ver Ya Rabbi, diye dua etti.

İki ordu karşı karşıya gelmiş bekliyordu. Kısa süren sessizliği, savaş meydanına çıkmış üç müşriğin narası bozdu.

– Yok mu karşımıza çıkacak!

Peygamber Efendimiz Hazreti Ali’nin de içinde bulunduğu üç kişiye işaret ederek çıkmalarını söyledi. Arkalarından da,

– Allah yardımcınız olsun, dedi.

Hazreti Ali’nin beklediği an gelmişti. “Allah’ım, bana bu kılıcın hakkını vermeyi nasip et.” diyerek, diğerleri gibi savaş meydanına çıktı.

Çok kısa süren bir mücadelenin ardından düşmanını yenerek, görevini başarıyla yerine getirdi. Hazreti Hamza ve arkadaşları da rakiplerini yenmişti. Böylece meydan savaşını kazananlar Müslümanlar olmuştu. Peygamber Efendimiz bu duruma çok sevindi. Çünkü O, Allah’ın yüce adını

tüm dünyaya yaymak istiyordu. Onun için de bu savaş kazanılmalıydı.

Birebir vuruşmaların ardından müşrikler, ilk yenilginin verdiği moral bozukluğuyla saldırıya geçtiler. Çok çetin bir savaş oluyordu. Hazreti Ali, kılıcıyla aslanlar gibi savaşıyordu. Savaş sonunda düşman, Ebu Cehil gibi önde gelenlerini de de kaybederek unutamayacağı bir yenilgi aldı.

Müslümanlar da, Allah'ın kendilerine sunmuş olduğu bu zafer karşısında şükrettiler.

* * *

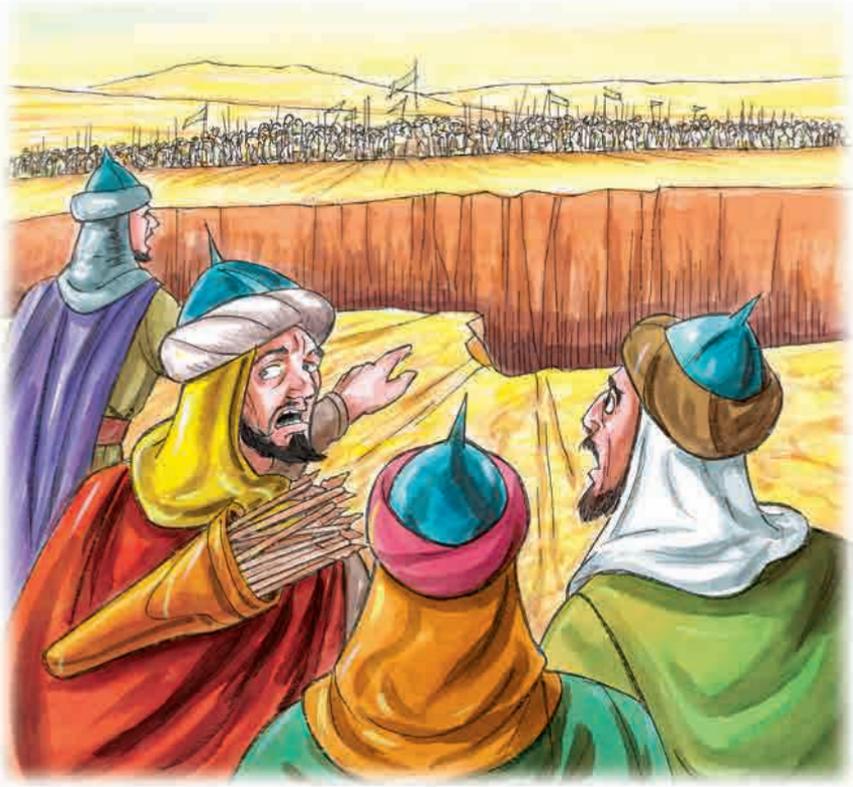
KAHRAMAN GENÇ

Müşrikler, Müslümanları bir gün mutlaka Arabistan'dan temizleyeceklerine inanıyorlardı. Bu amaçla üç bin kişilik bir orduyla Medine'ye doğru yola çıktılar.

Fakat bu sefer de hiç beklemedikleri bir hendekle karşılaştılar. Bu kadar geniş bir hendeği hiç beklemeyen müşrikler şaşkına döndüler. Hepsi birbirine bakarak:

– Şimdi ne yapacağız, diye dert yandılar.

İçlerinden biri,

– Geçebileceğimiz yer bulmaya çalışalım, dedi.

Bir diğeri,

– Bulduk diyelim. Hepimiz oradan geçmeye çalışırsak sonumuz ne olur?

Fikri ortaya atan cevap verdi.

– Tabi ki hepimiz birden karşıya geçmeyeceğiz. Önce en iyi savaşçılarımız geçecek. Daha sonra diğerleri.

Bu fikir herkesin hoşuna gitti.

Geçilebilecek dar bir yer bulma ümidiyle hendeğin etrafını araştırmaya başladılar. Uzun araştırmaların ardından yeterince kazılmayan bir yer buldular.

Kendine güvenen üç beş kişi bu hendeği geçti. Geçenlerden biri de o gün için Arapların, yüz adama denk dediği Amr İbn Abdivüd'dü. Amr hendeği geçmekle kalmamış Müslümanlara meydan da okumaya başlamıştı.

– Karşıma çıkacak bir yiğit yok mu, diye bağırdı.

Kimseden ses soluk çıkmayınca Hazreti Ali dayanamadı. Peygamber Efendimize,

– Ben varım ya Resûlûllah, dedi.

Allah Resûlü, Amr'ın yenilmez biri olduğunu biliyordu. O yüzden Hazreti Ali'ye,

– Bu Amr'dır. Otur, dedi.

Amr'ın sesi bir daha yükseldi.

– Yok mu karşıma çıkacak? Cennet dediğiniz yere gidecek yok mu?

Maksadı, Müslümanları tahrik etmektir. Hazreti Ali'nin içi içini yiyordu. Nasıl olurdu da bir müşriğin sesi bu kadar gür çıkardı. Dayanamayarak Peygamber Efendimizden bir kere daha izin istedi.

– Ey Allah’ın Resûlü! Ne olur izin ver. Şunun haddini bildireyim, dedi.

Peygamber Efendimiz belli ki daha tecrübeli birinin çıkmasını istiyordu. O yüzden Hazreti Ali’ye dönerek,

– Otur ya Ali, dedi.

Amr işin eğlencesindeydi. Şiirler okuyor, karşısına kimsenin çıkmamasını da bahane ederek alaylı sözler sarfediyordu.

Hazreti Ali bir kez daha izin istedi.

– Bırak beni Ey Allah’ın Resûlü! O, Amr’da olsa vuruşayım.

Peygamber Efendimiz onun aşırı isteğine karşılık verdi.

– Git ya Ali! Allah yardımcın olsun, dedi ve Hazreti Ali’ye kendi eliyle iki kat zırh giydirip dua etti.

Hazreti Ali, vakit geçirmeden Amr’ın karşısına dikildi. Amr küçümser bir tavırla sordu:

– Sen de kimsin?

– Ebu Talib’in oğlu.

Amr, bir kahkaha attıktan sonra,

– Baban benim dostumdur. Var git geri. Benimle çarpışacak başka biri gelsin, dedi.

– Var ama seninle ben çarpışmak istiyorum, dedi Hazreti Ali.

Amr, karşısında çocuk yaşta olan birini görünce atından indi ve hamle yaparak Hazreti Ali'nin üzerine saldırdı. Saldırı o kadar şiddetliydi ki Hazreti Ali'nin kalkanı parçalandı ve kılıcın ucu hafifçe yüzünü yaraladı. Bu sefer Hazreti Ali rakibine hamle yaptı. Salladığı kılıç Amr'ın tam omuzuna isabet etmişti. Amr bu kılıç darbesine dayanamamış olarak yıkıldı. Bu esnada Hazreti Ali tekbir getirdi. Müslümanlar da hep bir ağızdan tekbir getirdiler. Yenilmez dedikleri Amr'ın yerde yattığını görenler şaşkına dönmüştü.

Amr'ın ölümü müşrikler arasında müthiş bir sarsıntı meydana getirirken; Müslümanlar için de moral kaynağı olmuştu.

Amr'ın ardından hendeği geçen Dırar ve Hübeyprede Hazreti Ali'nin kılıç darbelerine dayanamamış kaçtı. Arapların en meşhur savaşçısı Nevfel de, hendeği atlayıp karşıya geçenler arasındaydı. Onu da Hazreti Ali karşıladı. Nevfel kaçayım derken hendeğe yuvarlandı.

Hazreti Ali'nin karşısına çıkan neye uğradığını şaşırıyordu. Yine hendeği geçenlerden biriydi. Hazreti Ali onu alt edip yere yatırmıştı. Kılıcını

çekip tam vuracağı sırada, düşman askeri onun yüzüne tükürdü.

Hazreti Ali, onunla savaşmaktan vazgeçerek kılıcını kınına koydu. Ölümünü bekleyen düşman askeri Hazreti Ali'nin bu davranışı karşısında şaşırarak,

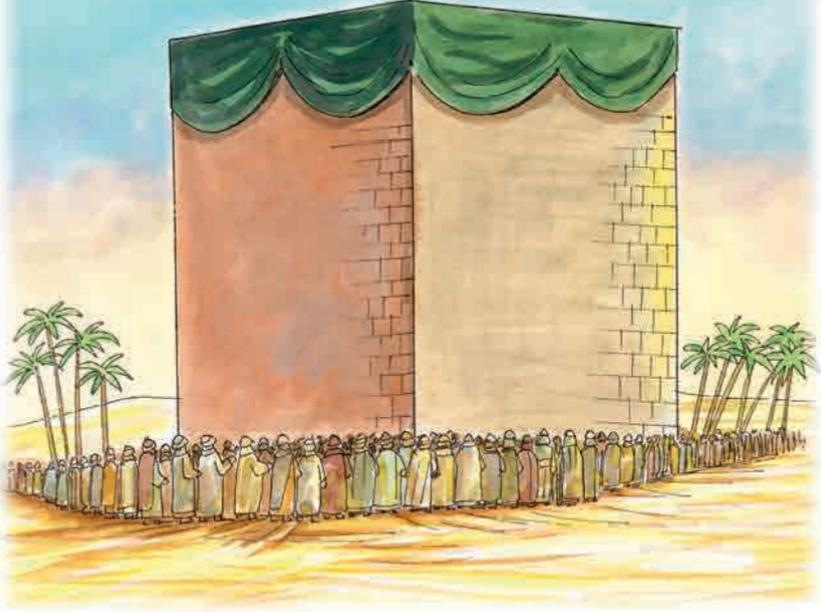
– Beni öldürmene hiçbir engel yokken, neden vazgeçtin, dedi.

Hazreti Ali, cevap verdi.

– Ben seninle savaşırken Allah için savaşıyordum. Sen yüzüme tükürünce nefsim için içine girdi. Yani şu an seni öldürürsem Allah için değil de kendim için öldürmüş olacağım. O yüzden vazgeçtim, dedi.

Düşman şaşırmişti. Bu nasıl bir din ki, kendi nefsi karıştığı için düşmanını bile öldürmekten vazgeçiriyordu. Bu durumdan çok etkilenen adam, Hazreti Ali'ye Müslüman olmak istediğini belirtti.

Müşrikler ne yapacaklarını nasıl savaşacaklarını şaşırmışlardı. İster istemez Medine'yi ablukaya alıp beklemekten başka çareleri yoktu. Uzun bekleyiş müşrik ordusunun yorgun düşüp dağılmasına sebep oluyordu. Kış da bastırmak üzereydi. Bir sabah çölden bir kum fırtınası çıktı ve düşman ordusu yerle bir oldu. Çaresiz kalıp savaşı bırakmak zorunda kaldılar.

ONU BEN SİLEMEM!

Peygamber Efendimiz ve Müslümanlar, Kâbe'yi tavaf etmek ve umre yapmak amacıyla Mekke'ye doğru yola çıkmışlardı. Müşrikler önlerine çıkarak yollarını kestiler. Peygamber Efendimiz savaşmak amacıyla gelmediklerini belirterek:

– Gelin bir süre barış içinde yaşayalım. Eğer barışı kabul etmezseniz Allah'ın dinini anlatma adına sizinle ölünceye kadar savaşırım, dedi.

Neticede gelen müşriklerle anlaşma yapılmasına karar verildi. Peygamber Efendimiz anlaşmanın kâğıda yazılması görevini Hazreti Ali'ye verdi.

– Yaz, dedi.

Hazreti Ali, kalemi eline alarak “Bismillâhirrahmânirrahîm” yazdı. Daha cümlesini tamamlamamıştı ki Süheyl'in itiraz sesi yükseldi.

– Rahmân ve Rahîm de nereden çıktı? Zaten inansaydık sizinle savaşmazdık, dedi.

Peygamber Efendimizin amacı barış yapmaktı. O, Süheyl'in bu takıntısından dolayı anlaşmanın sekteye uğramasını istemiyordu. O yüzden Hazreti Ali'ye,

– Bu, Allah'ın Resûlü Muhammed ve Amr'ın oğlu Süheyl'in arasındaki anlaşmadır yaz, dedi.

Hazreti Ali, üzgün bir şekilde söyleneni yapıyordu ki, Süheyl'in itiraz sesi bir kez daha yükseldi,

– Allah'ın Resûlü Muhammed, diye yazma. Şayet senin Allah'ın Resûlü olduğunu kabul etseydik seninle savaşmazdık, dedi.

Peygamber Efendimiz Hazreti Ali'ye dönerek,

– Sil ve Abdullah oğlu Muhammed ve Amr'ın oğlu Süheyl'in arasındaki anlaşmadır yaz, dedi.

Hazreti Ali'nin silmeye eli varmıyordu. “Bu da yapılır mı?” der gibi Peygamber Efendimizin yüzüne baktı.

Peygamber Efendimiz anlaşmanın yapılmasını arzu ediyordu. Böylece insanlar bu güzel dini, daha iyi görmüş olacaktı. O yüzden anlamlı anlamlı Peygamber Efendimizin yüzüne bakan Hazreti Ali'ye,

– Haydi sil ve söyleneni yaz, dedi.

Hazreti Ali:

– Her fırsatta dünyaya duyurmaya çalıştığım bu ismi nasıl silerim ya Resûlûllah! Bunu yapmam, dedi. Bu tutumu Peygamber Efendimize olan sevgisinden kaynaklıyordu.

Peygamber Efendimiz hiçbir şey söylemedi. Kalem elinden aldı ve metindeki “Resulûllah'ı” silip yerine “Abdullah oğlu Muhammed” yazdı. Daha sonra kalem tekrar Hazreti Ali'ye verdi.

Peygamber Efendimiz, Hazreti Ali'nin bu tutumundan kendisini ne kadar sevdiğini hissetmiş, hoşnut olmuştu.

Yapılan bu anlaşmaya göre iki taraf on yıl süre ile savaşmayacaktı. Müslümanlar Kâbe'yi bir yıl sonra tavaf edecekti. Bir Mekkelî Müslüman olup Medine'ye giderse geri verilecekti. Şartlar çok ağır gözüküyordu. Bu durum Müslümanları çok üzdü. Peygamber Efendimiz ise bu anlaşmayı İslâmiyetin geleceği için çok önemli görüyordu. Çünkü bu anlaşmayla Mekkeliler, İslâm devletinin varlığını kabul etmiş oluyordu. Bundan sonra herkes istediği yere gidecekti. Böylece Müslümanların güzel insanlar olduklarını herkes görecekti.

Müslümanlar Kâbe'yi tavaf etmeden dönecekleri için çok üzgündüler. Bu anlaşmanın ileride çok faydalı olacağını da anlayamamışlardı.

Peygamber Efendimiz Fetih Sûresi'ni okuyunca mesele anlaşılmıştı. Çünkü bu sûre apaçık fethi müjdeliyordu.

* * *

İYİLİĞİN BU KADARI

Sevgili Peygamberimiz bir gün ashabıyla oturmuş sohbet ediyordu. Sahabelerden biri Peygamber Efendimize,

– Ey Allah’ın Resûlü biliyoruz ki Hazreti Ali’yi çok seviyorsunuz. Bunun sebebini öğrenebilir miyiz, diye sordu.

Peygamberimiz, “Birazdan anlarız.” dedikten sonra sahabilerden birini Hazreti Ali’yi çağırması için gönderdi. Orada bulunanlara da sordu:

– Birisine iyilik etseniz, o da size kötülük etse ne yapardınız?

– İyilik ederdik.

– Yine kötülük etse?

– İyilik ederdik.

– Yine kötülük etse?

Sahabiler başlarını önlerine eğerek cevap vermediler. Bunun anlamı “İyilik yapmaya devam etmeyiz.” demektir.

Bu sırada Hazreti Ali mescide girdi. Sevgili Peygamberimiz aynı soruları bu defa Hazreti Ali’ye sordu.

– Ya Ali! Birisine iyilik etsen, o da sana kötülük etse ne yapardın?

– İyilik ederdim.

– Yine kötülük etse?

– İyilik ederdim.

– Yine kötülük etse?

– İyilik ederdim.

Peygamber Efendimiz bu soruyu yedi defa tekrarlardı. Hazreti Ali, her defasında “İyilik ederdim.” diye cevap verdi.

Sahabiler:

– Tamam Ey Allah’ın Resûlü! Ali’yi çok sevmenizin sebebini şimdi daha iyi anladık, dediler.

* * *

SANCAK

Yıl altı yüz yirmi dokuz. Hicretin yedinci yılı. Peygamber efendimiz bin beş yüz kişilik ordusuyla bir gece vakti Hayber'e geldi.

Amaç, her fırsatta Mekkeli müşrikleri ve diğer Arap kabilelerini Müslümanlara karşı kışkırtan Hayber Yahudilerinin yaşadığı kaleyi almaktı. Böylece yıllardır devam eden fitnenin önü kesilecekti.

Kale yüksek tepelerin üzerine kurulmuştu. O yüzden oraya ulaşmak ve savaşmak zordu.

Hayberliler sabah uyandıklarında karşılarında Müslüman ordusunu görünce şaşkına dönmüşlerdi. Hemen kale kapılarını kapatıp savunmaya geçtiler. Kuşatma günlerce sürdü. Kale bir türlü fethedilemiyordu. İşte tam bu günlerde Peygamber Efendimiz ashabını toplayarak:

– Yarın sancağı öyle birisine vereceğim ki Allah, fethi onun eliyle gerçekleştirecek. O, Allah ve Resûlünü, Allah ve Resûlü de onu sever, dedi.

Bundan daha büyük bir şeref ve mertebe olabilir miydi? Bütün sahabiler ertesi günü ipe çekmeye başladılar. O gece kimsenin gözüne uyku girmedi. Herkes sancağı kimin alacağını merak ediyordu.

Derken sabah olmuş ve beklenen an gelmişti. Heyecan en üst düzeye çıkmıştı. Herkes Peygamber Efendimizin gözünün içine bakıyor, kendi isminin söylenmesini arzu ediyordu. Peygamber Efendimizin gözleri sahabiler üstünde dolaşıyor, fakat beklenen ismi bir türlü söylemiyordu. Belli ki aradığı isim orada yoktu.

– Ali nerede, diye sordu.

Aranan kişi belli olmuştu.

– Ali hasta, dediler. Gözlerinden rahatsızmış.

Bu haber herkes için yeni bir ümit oldu. Bu duygularla Peygamber Efendimizin gözlerine tekrar baktılar. Acaba Hazreti Ali yerine kendi isimleri söylenir miydi?

Peygamber Efendimiz, orada bulunanlara,

– Onu bana çağırın, dedi.

Hazreti Ali’yi çağırıldılar. Peygamber Efendimiz mübarek tükürüğüyle onun gözlerini sıvazladı. Rahatsızlıktan dolayı günlerdir yatağında yatan Hazreti Ali’nin gözleri birdenbire iyileşiverdi. Hem öyle iyileşti ki öncekinden daha iyi görmeye başladı.

Gözleri iyileşen Hazreti Ali’ye sancak teslim edildi. Sahabiler Hazreti Ali’ye gıptayla bakıyordu. Kim onun yerinde olmak istemezdi ki...

Sancağı alan Hazreti Ali Peygamber Efendimize,

– Onlar da bizim gibi Müslüman oluncaya kadar savaşacak mıyım, dedi.

Peygamber Efendimiz:

– Önce İslâma davet et. Kabul etmezlerse savaş, dedikten sonra ekledi: “Ey Ali, şunu bil ki

Allah, senin elinle birini hidayete erdirirse bu senin için vadiler dolusu deveyi Allah yolunda vermen-den daha hayırlıdır.”

Hazreti Ali duyması gerekenleri duymuştu. Sancağı alarak ordunun başına geçti. Beklenen an geldi ve Müslümanlardan üç kişi Yahudilerden de üç kişi meydana çıktı. Vuruşmaların sonunda Müslümanlar rakiplerini bir bir yendiler.

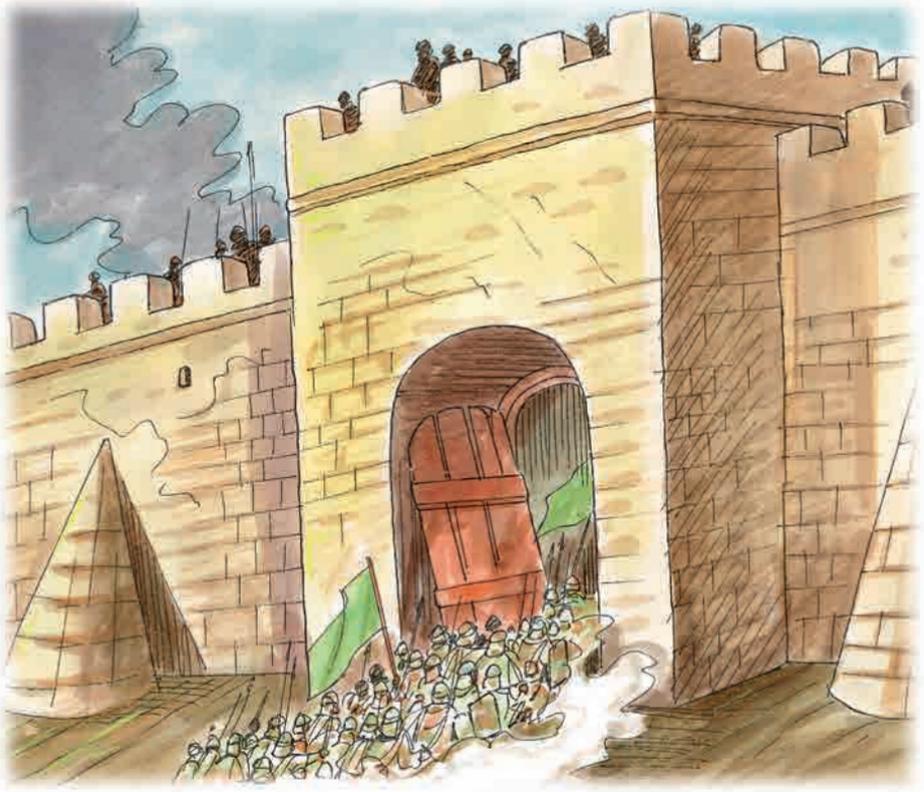
Daha sonra Hayberlilerin en ünlü savaşçısı Merhab iki kat zırh giymiş bir şekilde meydana çıktı. İntikam hırsıyla avazı çıktığı kadar bağıryordu.

– Karşıma çıkacak rakip yok mu?

Hazreti Ali, kılıcını çekip karşısına geçti. Onun için bu ilk değildi. Daha önce de Mekkelilerin yüz adama denk tuttuğu Amr’ı yere sermişti. Merhab’ın sonu da Amr’inkinden farklı olmadı. Kısa süren mücadelenin sonunda Merhab, Allah’ın aslanının savurduğu bir kılıçla yere serildi.

Bunu gören Peygamber Efendimiz yanındakilere:

– Sevinin. Çünkü Hayber’in fethi kolaylaştı, dedi.

Şimdi asıl mücadele başlıyordu. İki taraf da bütün gücüyle saldırmıştı. Bir ara Hazreti Ali'nin kılıcı elinden düştü. Savunmasız kalmıştı. Bunu gören sahabiler telâşlandılar. İşte ne olduysa o anda oldu. Hazreti Ali önünde duran koca kale kapısını “Allahu Ekber!” diyerek tuttuğu gibi havaya kaldırdı. Kale kapısı Hazreti Ali için kalkan olmuştu. Sürü ile gelen düşman askerlerini geri püskürttü.

Hazreti Ali'yi bu şekilde gören sahabiler de coşmuştu. Düşman bu güce daha fazla karşı koyamadı. Teslim bayrağını çekti. Böylece Hayber, Peygamber Efendimizin daha önceden haber verdiği gibi Hazreti Ali'nin eliyle fethedilmiş oldu.

Savaş bitince Hazreti Ali'nin kale kapısını nasıl kaldırdığını merak eden Rafi ve yedi arkadaşı kapıyı yerinden oynatamadı.

Daha sonra yapılan denemeler sonucunda kapı kırk kişi ile ancak kaldırılabilirdi.

* * *

AYRILIK ACISI

Peygamber Efendimiz, Medine'ye hicret edeli on yıl olmuştu. On yılda İslâmiyet Arabistan'a yayılmıştı. Son iki yılda binlerce insan Medine'ye gelmiş İslâmiyeti kabul etmişti.

O yıl Peygamber Efendimiz hac yapmaya karar verdi. Bütün Müslümanların da bu hacca katılmasını istedi.

Hazreti Ali, bu davet esnasında Yemen'deydi. Onu bizzat Peygamber Efendimiz Yemen halkını İslâma davet etmek üzere görevlendirmişti. Hazreti Ali de kapı kapı dolaşıyor, insanları İslâma davet diyordu.

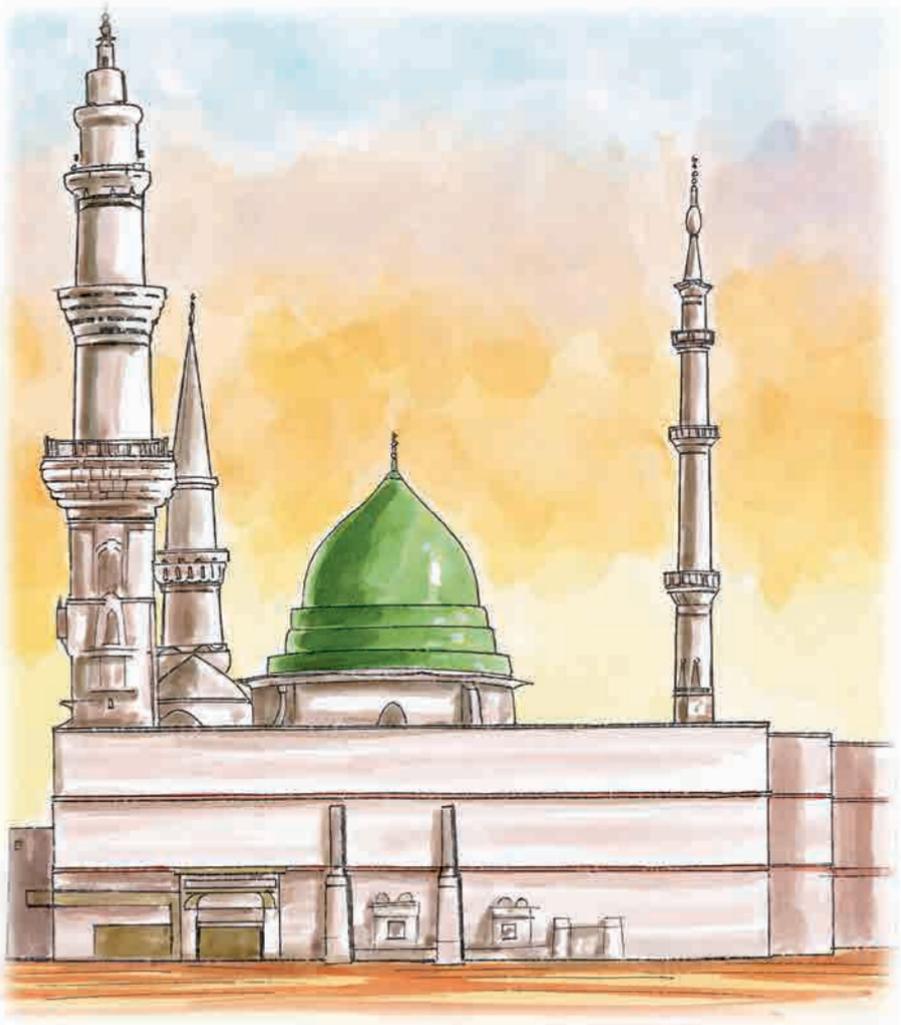
Haberi duyar duymaz Mekke'ye doğru yola çıktı. Yanında da yeni Müslüman olmuş insanlar vardı. Mekke'de yüz binden fazla hacı toplanmıştı. Bu hac Peygamber Efendimizin ilk ve son haccı oldu. Burada "Veda Hutbesi"ni okudu. Bu hutbe-de Müslümanlara öğütler verdi.

Veda haccı yapılırken bir âyet indi; Allah Teâlâ, "İslâm dinini, müminlere olan nimetlerini tamamladığını" bildirdi.

Veda haccından sonra Peygamber Efendimiz Medine'ye döndü. Şiddetli bir baş ağrısına yakalandı. Derken hastalığı iyice arttı. Müslümanlar Peygamber Efendimizin hastalığına çok üzülyordu. Sevgili Peygamberimiz bunları duyunca son defa Mescid-î Nebevî'ye gitti ve arkadaşlarıyla konuştu.

O günden sonra sahabiler Peygamber Efendimizi bir daha göremediler. Sevgili Peygamberimiz ailesi ile baş başa kaldı.

Peygamber Efendimiz on üç gün hasta yattı. Sonunda kavuşma anı geldi ve bir akşam üstü de ruhunu Rabbine teslim etti. Hazreti Ebûbekir'in iki gözü iki çeşmeydi. Allah'ın elçisine son bir defa baktı.

– Hayattayken ne kadar güzelsen şimdi de o kadar güzelsin, dedi.

Müslümanların kolu kanadı kırılmıştı. Hazreti Ömer kendini kaybetmiş:

– Kim “peygamber öldü” derse boynunu uçururum, diyordu.

Hazreti Ebûbekir, “Kim Hazreti Muhammed Aleyhisselâm’a inanıyorsa, O öldü. Kim de Allah’a ibadet ediyorsa, O diridir, ölmez.” dedi ve ardından şu âyeti okudu: “Ey Muhammed! Elbette sen de öleceksin onlar da ölecek!”

Hazreti Ali de Efendiler Efendisinin vefatıyla mum gibi erimişti. O’nun sayesinde İslâm’dan başka bir dinle muhatap olmamış, hiçbir zaman bir putun önünde eğilmemişti. Ne öğrenmişse O’ndan öğrenmiş, ne görmüşse O’nunla görmüştü. Şaşkındı. Ne yapacağını bilemez bir hâlde dolaşıyordu. Bir ara ismi anıldı.

– Ya Ali, neredesin?

Kalabalık açıldı ve Hazreti Ali, sesin geldiği yöne doğru yöneldi.

– Buyurun, dedi.

– Ya Ali, vasiyeti yerine getirme zamanı. Peygamber Efendimizi son yolculuğuna uğurlama işi sana vasiyet edildi.

Hazreti Ali hiçbir şey söylemedi. O büyük görevi yerine getirmek, Efendiler Efendisinin mübarek

bedeni yıkamak üzere yanına vardı. O mübarek bedeni Ali'nin göz yaşları mı yıkadı? Yoksa döktüğü su mu, bilinmez.

Hazreti Ali, vasiyeti üzerine Sevgili Peygamberimizi yıkamış, herkesin kendini kaybettiği bir ortamda, yüreğinde yanan ayrılık ateşini zorla da olsa bastırarak kabrine koymuştu.

Peygamber Efendimizin kızı Hazreti Fatıma ağlıyordu:

– Resûlullah'ın üzerine toprak atmaya gönlünüz nasıl razı olabiliyor?

Yüreğinde ayrılık ateşini zor bastıran Hazreti Ali, bir de sevgili eşini teselli etmek zorunda kalmıştı.

O, yoktu artık. Vazifesini bitirmiş, asıl vatanına, Yüce Rabbine kavuşmuştu.

Sevgili Peygamberimiz, insanların en iyisi, en güzeli, en hayırlısı idi. İnsanlığın şeref ve iftihar tablosuydu. Ancak o da bir beşerdi ve Hazreti Ebubekir'in de dediği gibi ölecekti. Nitekim ölmüştü ve devlet başsız kalmıştı.

Müslümanlar toplanarak kendilerine bir halife seçmeye karar verdiler. Hazreti Ebubekir:

– Ey insanlar! Benim gönlümden geçen Hazreti Ömer ya da Hazreti Ubeyde'dir, dedi.

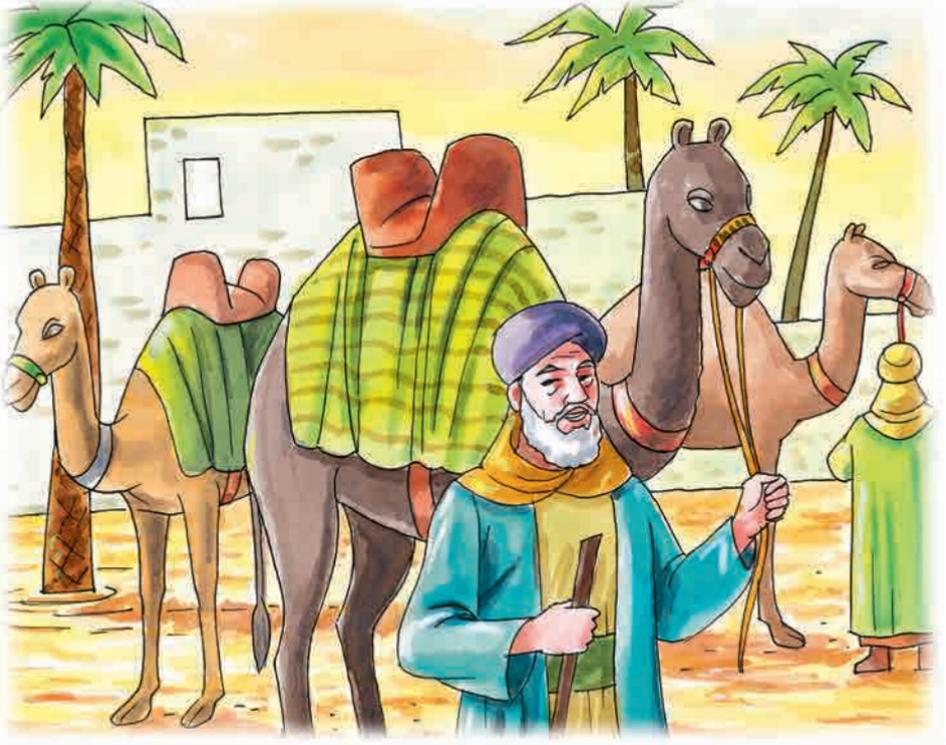
Hazreti Ömer ve Hazreti Ubeyde,

– Hayır ya Ebubekir! Sen bizden daha lâıksın, ver elini biat edelim, dediler

Orada bulunan diğer Müslümanlar da Hazreti Ebubekir'in halife olmasını isteyince yeni halife Hazreti Ebubekir oldu.

Hazreti Ali de ikinci günü Hazreti Ebubekir'in yanına giderek halifeliğinin hayırlı olmasını diledi.

* * *

KAZANCIN ON KATI

Hazreti Ali, fırsatını bulduğu zaman çocukları Hasan ve Hüseyin'i yanına alır, Medine'nin güzel yerlerini gezdirirdi.

Yine o gezmelerden biriydi. Konuşa konuşa gidiyorlardı. Hasan ve Hüseyin babalarına gördükleri yerlerle ilgili sorular soruyordu. Hazreti Ali de

sorularına içtenlikle cevap veriyordu. Bu şekilde yollarına devam ederlerken karşlarına yaşlı bir adam çıktı. Üstü başı perişan bir vaziyette olan adam, yanlarına yaklaşıarak,

– Bugün aç kaldım. Bana yardım eder misiniz, diye sordu.

Hasan ve Hüseyin:

– Amcaya yardımcı olalım baba. Bak aç olduğunu söylüyor, dediler.

Hazreti Ali de çocukları gibi düşünüyordu. Adamın gerçekten yardıma muhtaç biri olduğuna karar vermişti Elini ceplerine attı. Yaşlı adamın gözleri parlamıştı. Kendi kendine: “Nihayet yardım eden biri çıktı.” diyordu.

Hazreti Ali ceplerini karıştırdı ama bir şey bulamadı. Adamın yüzüne baktı.

– Üzerime para almayı unutmuşum, dedi.

Yaşlı adamın yüz şekli değişti. Üzülmüştü. Çünkü kaç gündür açtı. Zorda kalmasa yardım istemezdi.

Hazreti Ali:

– Eğer beklersen çocukları göndereyim. Evden para alıp gelsinler, dedi.

Yaşlı adam, utana sıkıla,

– Beklerim, dedi.

Hazreti Ali, Hasan ve Hüseyin’e dönerek,

– Haydi bakalım annenize bıraktığım altı dirhemi alıp gelin, dedi.

Yaşlı adamın hâline üzülen Hasan ve Hüseyin,

– Tamam baba, dedikten sonra koşu koşu eve doğru gittiler.

Hızlı hızlı kapıyı çaldılar. Anneleri Fatıma kapıyı açtı. Çocukları yalnız görünce telâşlı bir şekilde sordu.

– Hayırdır. Kötü bir şey mi oldu çocuklar? Babanız nerede?

– Babam bizi bekliyor. Sana sabah verdiği dirhemleri istiyor.

– Ne yapacakmış dirhemleri?

– Yardıma ihtiyacı olan yaşlı bir amcaya verecek. Ne olur verelim anne.

– Verelim vermesine de evde hiç un yok. O paraları babanız un almam için vermişti. Gidin tekrar bir sorun bakalım. Un alacağımızı unutmuş olmasın.

Çocuklar, “Tamam” diyerek geldikleri gibi geri döndüler. Hazreti Ali:

– Parayı getirdiniz mi, diye sordu.

Hasan:

– Baba, annem parayı un almak için verdiğini ve un almaktan vazgeçip geçmediğini sormamızı istedi, dedi.

Hazreti Ali, adamın ümitlerini boşa çıkarmak istemiyordu. Çocuklara dönerek,

– Çocuklar, gidin ve annenize o parayı daha hayırlı bir yerde kullanacağımı söyleyin, dedi.

Çocuklar tekrar annelerine gittiler ve babalarının isteğini ilettiler. Hazreti Fatıma bu sefer bir şey söylemedi. İçerden paraları alarak çocuklara verdi.

Çocuklar paraları alıp geri döndüler ve babalarına verdiler. Hazreti Ali paraları alıp fakir adama verdi. Adam dua ederek oradan ayrıldı.

Hazreti Ali, çocuklarıyla bir süre daha dolaştıktan sonra eve döndü. Evlerinin önüne geldiklerinde yanında bir deveyle bir adam kendilerine yaklaştı ve selam verdi.

Hazreti Ali adama sordu.

– Nereden gelip nereye gidiyorsun?

– Şu gördüğün deveyi satmaya gidiyorum. İstiyorsan sana satayım?

– Kaça satıyorsun?

– Yüz kırk dirheme.

Bu fiyat, böyle büyük ve güzel bir deve için oldukça ucuzdu. Hazreti Ali bir süre düşündü ve adama,

– Almak isterdim ama, şu anda param yok. Eğer kabul edersen paranı daha sonra vermek üzere alayım, dedi.

Adam:

– Ey Ali! Başkası olsa satmam ama sen çok güvenilir bir insansın. O yüzden deveyi sana satıyorum. Parasını daha sonra verirsin, dedi.

Anlaştılar ve adam deveyi evin önündeki ağaca bağlayıp oradan ayrıldı. Hazreti Ali, henüz eve girmemiş, çocuklarla birlikte deveye bakıyordu.

Başka bir adam yanlarına yaklaştı, selâm verdikten sonra deveye bakıp:

– Ne kadar hoş bir deve. Böyle bir deveye ihtiyacım var. Bu deveyi bana satar mısın, diye sordu.

Hazreti Ali:

– Satarım, dedi.

Adamın devenin başını tutmuş onu seviyordu.
Deve hoşuna gitmişti. Hazreti Ali'ye,

– Kaç para, diye sordu.

– İki yüz dirheme.

– Pekâlâ kabul ediyorum, deyip adam cebinden çıkardığı iki yüz dirhemi verdi. Sonra da deveyi alıp gitti.

Parayı alan Hazreti Ali, çocuklara içeri girmelerini söyleyerek doğruca deveyi satın aldığı adama gitti. Adamı bularak parasını verdi.

Eve döndüğünde sevinç içindeydi. Hazreti Fatıma'ya,

– Aç bakalım avucunu dedi.

Hazreti Fatıma meraklanmıştı. İki avucunu açarak beklemeye başladı. Hazreti Ali açılan avucun içine deveden elde ettiği altmış dirhemi bıraktı.

Hazreti Fatıma hayretle paralara bakarak,

– Bu da nereden çıktı ya Ali! Sabah evden çıkarken bana verdiğin altı dirhem için “Bu son paramız.” demiştin, dedi.

Hazreti Ali:

– Altı dirhemi fakir adama verene kadar öyleydi ey Fatıma, dedi.

– Nasıl yani?

Hazreti Ali başından geçenleri eşine bir bir anlattıktan sonra,

– Peygamber Efendimizden duymuştum. Yüce Allah O'na: “Her kim bir iyilik yaparsa ona, o yaptığı iyiliğin on katı verilecektir.” buyurmuş, dedi.

Hazreti Fatıma:

– Yani sen bugün bir iyilik yaptın ve o yaptığın iyiliğin on katı karşılığı geri verildi, dedi.

Hazreti Ali:

– Evet aynen öyle oldu, dedi.

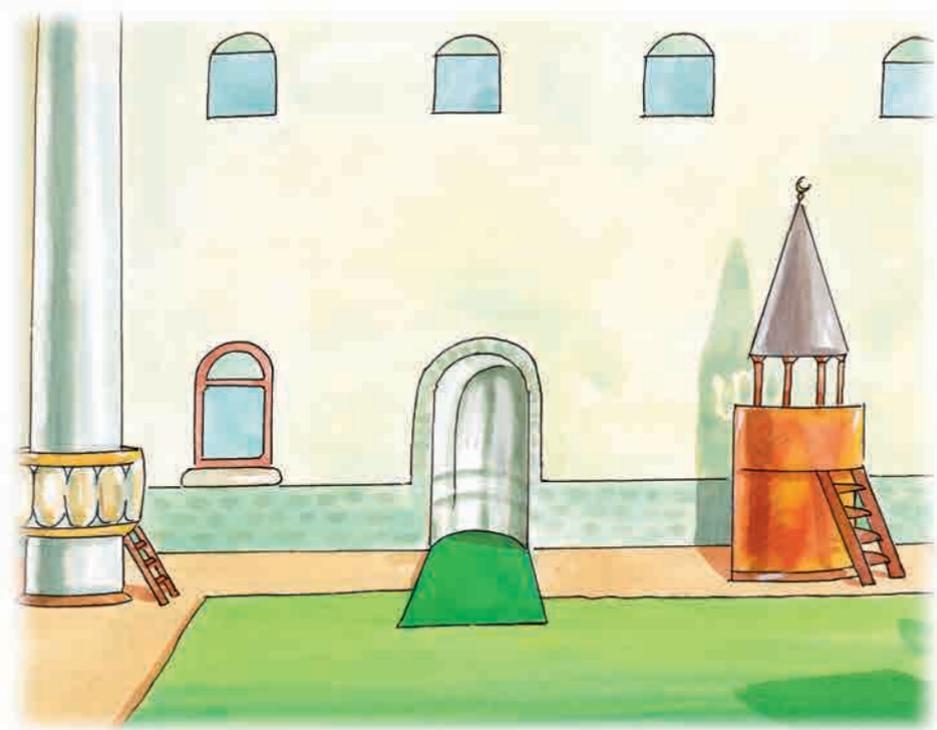
Allah'ın kendilerine verdiği bu nimet karşısında hep beraber şükrettiler.

* * *

ZOR GÖREV

Hazreti Osman'ın şehit edilmesiyle birlikte Medine üzerinde kara bulutlar dolaşmaya başlamıştı. İsyancılar Medine'yi terk etmemişti. Yeni halifenin seçilememesi nedeniyle karışıklık da devam ediyordu.

Hazreti Osman'ın katilleri serbestçe etrafta dolaşıyordu. Onlara sahip çıkan büyük bir grup da isyancıları gizliyordu.

Halife olmak gibi büyük bir sorumluluğu üzerine almak istemeyen Hazreti Ali, Medine içinde durmuyor, hurma bahçelerinde gözden uzak olmaya çalışıyordu.

Fakat halk, onu başlarında görmek istiyordu. Bunu da farklı ortamlarda dillendiriyorlardı. Hazreti Osman'ın şehit edilmesinin beşinci günüydü. Hazreti Ali cuma namazı için camiye gitmişti. Orada bulunan herkes Hazreti Ali'ye biat etti. Yani halife olarak onu seçti.

Hazreti Ömer'in halife seçmek için önceden belirlediği Talha bin Ubeydullah ve Zübeyir bin Avvam da oradaydı. Onlar da Hazreti Ali'ye biat ederek halifeliğini kabul ettiler. Böylece dördüncü halife olarak Hazreti Ali seçilmiş oldu.

Hazreti Ali'yi zor günler bekliyordu. Önünde çözülmesi gereken meseleler vardı. En başta Hazreti Osman'ın katilinin bulunması ve cezalandırılması gerekiyordu.

Nitekim cuma namazı sonrası halk bunu dile getirmiş şöyle diyorlardı.

– Ey Mü'münlerin Emiri! Bildiğimiz bir grup Hazreti Osman'ı şehit etmiş ve bunu kendilerine helal saymışlardır. Bu katiller bulunsun ve cezası verilsin.

Hazreti Ali:

– Sizin bildiklerinizi ben de bilmiyorum değilim. Fakat bize şu durumda hakim olan ve kendilerine güç yetiremediğimiz bu insanları nasıl cezalandırabilirim. Önce ortalık sakinleşsin daha sonra haklar alınacak, Hazreti Osman'ın katili de bulunacaktır, dedi.

Hazreti Ali ilk önce işe valilerden başladı. Amacı bu kargaşa ortamında yıpranan valilerin yerine yenilerini koymaktı. Bu amaçla Mısır'a, Yemen'e, Basra'ya, Kufe'ye gönderdiği valiler görevine başladı.

Şam'a gönderdiği vali, eski vali Muaviye'nin itirazı üzerine görevine başlayamadı. Hazreti Ali Muavi'yeye mektup yazdı. Onu barışa davet etti. Fakat Muaviye elçiyi boş gönderdi. Daha sonra Hazreti Ali'ye cevap olarak yazdığı mektubu kendi elçisiyle gönderdi.

Hazreti Ali mektubu aldığıında çok üzüldü. Çünkü Muaviye, onun halifeliğini kabul etmediğini belirtiyordu.

* * *

İMTİHAN

Muaviye, Hazreti Ali'nin halifeliğini kabul etmeyince karışıklıklar meydana geldi. Bu ara Hazreti Aişe validemiz de umre yapmak maksadıyla Mekke'ye gitmiş ve Hazreti Osman'ın şehit olduğunu öğrenmişti. Haberi duyan onun etrafında toplanmaya başladı. Büyük bir kalabalık oluştu. Bu kalabalık Aişe validemizle birlikte Basra'ya doğru yola çıktı. Topluluğun arasında Aşere-i Mübeşşereden (cennetle müjdelenen on kişiden) Talha bin Ubeydullah ve Zübeyir bin Avvam da vardı. Bu iki sahabi de, Hazreti Osman'ın hunharca öldürülmesini kabul edememiş, Hazreti Aişe validemizle birlikte Basra'ya doğru yola çıkmışlardı. Mekke ve Yemen valileri de bu harekete

destek vermiş böylece büyük bir topluluk oluşmuştu. Niyetlerinde samimi idiler. Hazreti Osman'ın katillerini bulup cezalandırmak istiyorlardı.

Bu durumdan haberdar edilen Hazreti Ali, ordusuyla birlikte Basra'ya doğru yola çıktı. İki grubun da birbiriyle savaşmak gibi bir düşüncesi yoktu. Hazreti Ali Basra'ya yaklaştığında Amir'i elçi olarak gönderdi. Amir, Talha ve Zübeyir'in de bulunduğu bir ortamda neden böyle bir işe kalkıştıklarını sordu. Aişe validemiz:

– Beni buraya sürükleyen insanların barışıdır, dedi.

Amir:

– Ya Aişe, barıştan neyi kastediyorsunuz?

– Hazreti Osman'ın katillerinin cezalandırılmasını. Böylece hak eden cezasını bulacak ve insanlar arasında barış sağlanacak.

Amir (radıyallahu anh):

– Ya Aişe, bu durum sizin gördüğünüzden daha kötü. Şimdi siz burada altı yüz insanı öldürmüş olacaksınız. Bu sefer de altı bin insan sokaklara dökülecek. Hâlbuki siz Hazreti Osman'ın katilini istiyorsunuz. Fakat altı bin kişi ağız birliği etmiş katili

saklıyor. Bu durumda siz Ali'nin yerinde olsanız ne yapardınız? O da sizin gibi düşünüyor. Fakat biraz zaman tanımanızı, ortalığın sakinleşmesini istiyor. Gelin Hazreti Ali'ye biat edin. Allah'ın bir musibet indirmesinden korkuyorum. Zira ortaya çıkan bu mesele güç yetirecek bir mesele değil, dedi.

Hazreti Aişe:

– Madem öyle. Ali de senin dediğin gibi diyor. İnşallah mesele daha fazla büyümeden çözülür, dedi.

Amir'in konuşması etkili olmuş, mesele durulma yoluna girmişti. Amir bu sevinçli haberle Hazreti Ali'nin yanına döndü ve durumu anlattı. Fakat bu gelişme Hazreti Osman'ın öldürülmesinde baş rol oynayan Abdullah bin Sebe ve taraftarlarını rahatsız etti. Mutlaka bu olumlu gelişmenin önüne geçilmeliydi.

Nitekim öyle de yaptılar. İki gruba da silahlı adamlarından bir kaçının girmesini sağladılar. Hazreti Ali, Abdullah bin Sebe fitnessinden habersiz Basra'ya indi ve o gece orada konakladı.

Hazreti Aişe validemiz ve beraberindeki topluluk da Hav'eb denilen yere gelmiş ve orada konaklamışlardı. Konakladıkları yerin yakınından

köpek havlamaları geliyordu. Hazreti Aişe durdu ve yanındakilere buranın neresi olduğunu sordu. Yanındakiler cevap verdiler.

– Hav’eb Ya Aişe, dediler.

– Hav’eb ha! Vallahi Hav’eb köpeklerinin sahibi benim.

Yanındakiler şaşırmişti.

– Ne diyorsun Ya Aişe?

– Ben Resûlûllahtan duymuştum. Biz eşlerini kastederek “Sizin aranızdan birinin hali, Hav’eb köpeklerinin havlama sesleri yükseldiğinde ne olacak?” diyordu. Ya Zübeyir, toplanın geri dönelim, dedi.

Mesele şimdi daha iyi anlaşılıyordu. Ancak kaderin takdiri öyle değildi. İşin tam burasında gür bir ses duyuldu. Atını mahmuzlayıp gelen şahıs alabildiğince bağırıyordu.

– Haydi ne duruyorsunuz? Ali ve ordusu sizinle savaşmaya geliyor!

Bağırın Abdullah bin Sebe’nin adamından başkası değildi. Gecenin karanlığında onun kim olduğu seçilememişti. Ordu harekete geçti. Durdurmak imkânsızdı. Aynı şekilde karşı tarafa

da çağrı yapılmıştı. Onlar da harekete geçti ve kaçınılmaz bir savaş başlamış oldu.

Savaşın olanca şiddetiyle devam ettiği bir anda Hazreti Ali, Zübeyir bin Avvam'a yaklaşarak,

– Ey Zübeyir! Hatırlıyor musun? Bir gün Peygamber Efendimizin huzuruna giriyorduk da sen bana tebessüm etmiştin. Sevgili Peygamberimiz, “O’nu seviyor musun?” diye sormuştu.” Sen de, “Evet.” demiştin. Sevgili Peygamberimiz de, “Ancak sen bir gün zulmetme konumunda kalacak, onunla savaşacaksın.” demişti.

– Evet ya Ali. Hatırladım. Bana unutmuş olduğum bir olayı hatırlattın, dedi üzülerek.

Sonra kılıcını yere bıraktı ve savaş meydanını terk etti. Dönerken de pusuya yatmış bir grup tarafından şehit edildi. Talha bin Ubeydullah da çok geçmeden bir oka hedef olup vuruldu.

Savaş sona erdiğinde iki taraftan on bine yakın insan ölmüştü. Hazreti Ali ölenlerin cenaze namazını kıldırdı. Hazreti Aişe validemize bir zarar gelmemesi için elinden gelen gayreti gösterdi. Daha sonra Basra’da misafir olduğu evde ziyaret etti, Medine’ye giderken de muhafızlar topluluğunu emrine verdi.

Hazreti Aişe validemiz de binlerce insanın ölü-
mü ile sonuçlanan bu savaşa katıldığı için pişman
olmuş,

– Keşke Cemel gününden önce dünyadan çekip
gitseydim, diye üzüntüsünü dile getirmişti.

Cemel Savaşı’ndan sonra Hazreti Ali’ye kendile-
rine karşı savaşanların durumu sorulduğunda,

– Kardeşlerimizdir. Bize karşı gelmişlerdi o
yüzden kendileri ile savaştık. Ama şimdi hataların-
dan döndüler. Biz de özürlerini kabul ettik, diye
cevaplamıştır.

* * *

ADALET

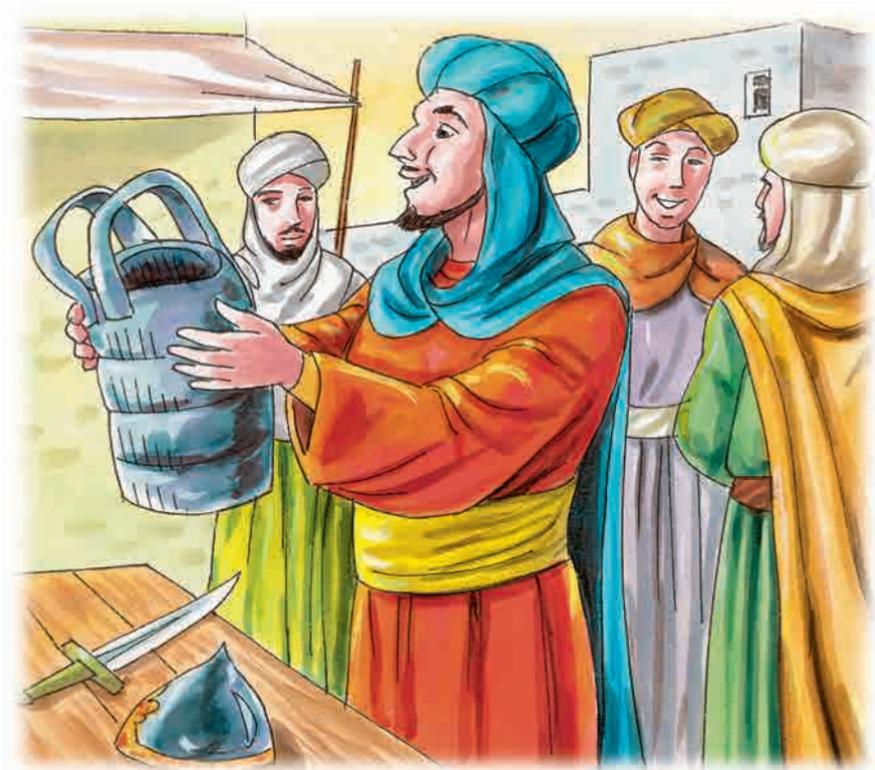
Hazreti Ali, bir pazara çıktı. Amacı pazardaki alıcıların ve satıcıların birbirlerine nasıl davrandığını görmektir.

Hâl hatır sormak için satıcının birinin yanına yaklaştı.

– Durumun nasıl? Bir sıkıntın var mı, diye sordu.

Adam:

– Bir sıkıntım yok, dedi.

Pazar oldukça kalabalıktı. Bir satıcı elinde tuttuğu zırhı satmaya çalışıyordu Zırhla pek ilgilenen biri de yoktu. Fakat bu zırha Hazreti Ali daha dikkatli baktı. Çünkü kendi zırhına benziyordu. Daha sonra adamın karşına geçip,

– Bakabilir miyim, diye sordu.

– Buyur bak, dedi satıcı.

Hazreti Ali zırhı eline alıp incelerken adam,

– Satılık zırh var, diye bağıyordu.

Hazreti Ali incelemelerin sonunda zırhın kendine ait olduğunu anladı. Adama,

– Bu zırh benim. Onu satamazsın, dedi.

Adam, Hazreti Ali’yi tanımasına rağmen tanı-mıyormuş gibi yaparak,

– Hayır bu zırh benim. Onu satmaya çalışıyorum, dedi.

Hazreti Ali zırhını iyi tanıyordu. Bu sebeple,

– Bu zırh benim. Onu kaybetmişim, dedi.

Tartışma büyüyünce orada bulunanlar Hazreti Ali ve satıcının etrafına toplandı. Herkes ne olduğunu anlamaya çalışıyordu. Hazreti Ali zırhı eline alıp tekrar inceledi. Zırhın kendine ait olduğundan tekrar emin olunca,

– Üzerindeki kılıç izlerinden tanıyorum. Bu zırh benim.

– Her zırhta olabilir. Bunun, senin olduğunu ispatlamalısın, dedi Hristiyan satıcı.

– Madem öyle, mahkemeye başvuralım. Kararı mahkeme versin, dedi Hazreti Ali.

Satıcı önce teklifi kabul etmek istemedi. Çevresindeki insanların kendisine ters ters baktığını görünce yapacak bir şeyi olmadığını düşünerek:

– Tamam. Gidelim, dedi.

İkisi birlikte mahkemeye baş vurdu. Satıcı, hakime:

– Ben sizin dininizden değilim. Bir Hristiyanım. Bu yüzden de eşit davranılmayacağından korkuyorum, dedi.

Hâkim:

– Hangi dinden olduğunuz benim için önemli değil. Kim haklıysa onun lehine karar veririm, dedi.

Bunları duymasına rağmen satıcı endişeliydi. Ne de olsa karşısındaki adam Müslümanların halifesiydi. Hâkim ilk sözü Hazreti Ali'ye verdi. Hazreti Ali zırhın kendisine ait olduğunu savunarak şöyle dedi.

– Bu zırh benim. Onu birkaç gün önce kaybettim.

– Zırhın senin olduğunu bilen iki şahidin varmı, diye sordu hâkim.

– Evet var. İsterseniz gidip çağırayım, dedi Hazreti Ali.

Hakimin izin vermesiyle mahkemeden çıkan Hazreti Ali, koşar adımlarla oğlu Hasan'ı ve hizmetçisini mahkemeye getirdi.

Hâkim:

– Tamam ya Ali! Hizmetçin sana şahitlik yapabilir ama oğlun Hasan şahitlik yapamaz. Başka bir şahit bulmalısın, dedi.

– Nasıl olur? Hasan'ın dürüst olduğunu herkes bilir?

– Ben de bilirim ya Ali! Ancak İslâm hukukuna göre baba oğlu için, oğul da baba için şahitlik yapamaz, dedi.

Satıcı şaşkın şakın olanları izliyordu. Mahkemenin başında Hâkimin kendisinden daha üstün olan halifeyi yargılayamayacağını düşünmüştü. Fakat olay hiç de onun düşündüğü gibi gelişmiyordu. Hâkim halifeyi sorguya çekebiliyor, şahidini kabul etmeyebiliyordu.

Satıcı hâkime,

– Durun, dedi.

Herkes satıcıya döndü.

– Zırh Halife Ali'nindir. Bir gün halife deve-
siyle gidiyordu. Ben de onun arkasından yürüyör-
düm. Devenin üzerinde asılı olan zırh düştü. Fakat
halife bunun farkına varmadı. Ben de kimse gör-
meden zırhı aldım. Fakat şimdi, yaptığımdan çok
pişmanım, dedi.

Olayın bu şekilde çözülmesi herkesi rahatlat-
mıştı. Fakat satıcı susacak gibi gözüküyordu.
İzin isteyerek konuşmasına devam etti.

– Gördüm ki, İslâmiyet çok güzel bir dinmiş.
Müslümanlar çok adaletli insanlarmış! Koskoca
halife, kendi eşyasını bir Hristiyandan alamıyor.
Hâkim, devlet başkanının getirdiği şahidi kabul
etmiyor. Ben de böylesine güzel bir dini kabul edi-
yorum, dedi.

Kelime-i şehadet getirerek Müslüman oldu.

Bunu gören Hazreti Ali, çok sevindi. Satıcının
yanına giderek onu kutladı. Yerde duran zırhı eline
alarak,

– Al kardeşim bu zırh senin olsun, sana bir de
at hediye diyorum, dedi.

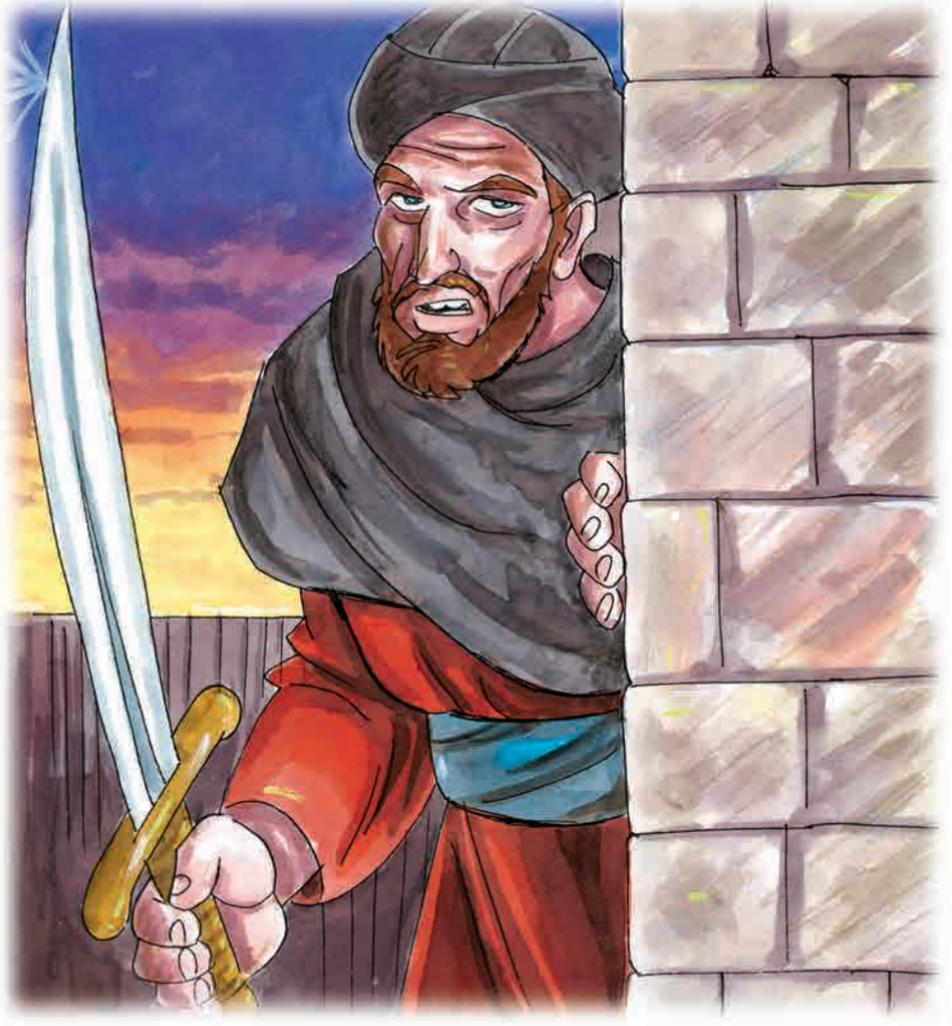
* * *

AYRILIK ZAMANI

Cemel vakası ve Hakem Olayı Hazreti Ali'yi bir hayli üzmüş ve derinden yaralamıştı. Bu kadar zorluk ve sıkıntıya ancak, Sevgili Peygamberimizin dizi dibinde yetişmiş biri dayanabilirdi.

O, her şeye rağmen görevini hakkıyla yerine getirmeye çalışırken birilerinin yaptığı tehlikeli plândan habersizdi.

Haricilerden Abdullah İbn Mülcem ve iki arkadaşı anlaşmışlar ve kurtuluşu liderleri öldürmekte bulmuşlardı. Onlar için sonrasında olacakların hiçbir önemi yoktu.

– Eğer biz, canlarımızı hak yoluna verme pahasına da olsa, hak yolundan ayrılan liderleri öldürürsek, memleket onlardan kurtulur, biz de kardeşlerimizin intikamını almış oluruz, diye

konuşuyorlardı. Diğerleri Muaviye ve Amr bin As'ı öldürmek için yola çıkarken İbn Mülcem'de Hazreti Ali'yi şehid etmek için Kufe'ye geldi. Günlerce plân kurup hazırlık yaptı.

Bir cuma sabahıydı. Hazreti Ali, aile fertlerini uyandırmış sabah namazını kılmak için mescide doğru yürüyordu. Zifiri karanlıkta arkasından yaklaşan şahsın da kendisi gibi sabah namazı için camiye giden biri olduğunu zannediyordu. Ancak İbn Mülcem âni bir hamle ile Hazreti Ali'nin üzerine saldırdı ve zehirli kılıcıyla vurmaya başladı.

Namaza giden Müslümanlar durumu fark ettiler ve katili hemen yakaladılar. Hazreti Ali, yanına gelenlere şöyle diyordu:

– Beni bırakın, siz gidin namazınızı kılın. Cemaati kaçırmayın!

Acı içinde kıvranırken yaralarından akan kana bakıyor, bir yandan da kendisini öldürmek isteyen İbn Mülcem için şöyle diyordu.

– Bunu hapiste tutun ve orada iyi davranın. Eğer yaşarsam ne yapacağımı düşünürüm; bağışlarım ve Allah'ın hükmünü yerine getiririm. Eğer ölürsem, bir can karşılığında bir can alınsın.

Hazreti Ali'yi evine getirdiler. Yaranın acısına daha fazla dayanamadı.

– Kim zerre kadar bir iyilik yaparsa, onun karşılığını görecektir. Kim de zerre kadar kötülük yaparsa onun karşılığını görecektir, âyetini okuyarak atmış üç yaşında hayata gözlerini yumdu.

Hayata gözlerini yummadan önce oğlu Hasan'a:

– Oğlum! Şu tavsiyelerimi iyi dinle. En büyük zenginlik akıl, en büyük fakirlik de ahmaklıktır. En büyük yalnızlık kendini beğenmişlik, en büyük alicenaplık da güzel ahlâktır. Ahmakla dost olmaktan sakın. Çünkü o sana faydalı olmak isterken zarar verir. Cimriyle de dostluk kurma. Zira ihtiyaç duyduğun şeyden seni uzaklaştırır. Başarı, kılavuzların en iyisi, güzel ahlâk arkadaşların en hayırlısıdır, diye öğüt vermişti.

* * *